

હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ

વિષય : સંસ્કૃત વિષયના એમ.એ. ભાગ-૨ ના નવન અભ્યાસક્રમ અંગે

પરિપત્ર નં. ૩/૨૦૦૭

આ યુનિવર્સિટી વિનયન વિદ્યાશાખાની કોલેજોના આચાર્યશ્રીઓ તથા સંસ્કૃત વિષયના વિભાગીય વડાશ્રીને જણાવાવાનું કે સંસ્કૃત વિષયના એમ.એ. ભાગ-૨ના નવન અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે આ અભ્યાસક્રમનું આ સાર્થે પરિશિષ્ટ-૧ સામેલ છે જેમાં એમ.એ. ભાગ-૨ના અભ્યાસક્રમમાં જૈનશાસ્ત્રને લગતા પેપર-૭નો વૈકલ્પિક અભ્યાસક્રમ તરીકે સમાવેશ કરેલ છે. સદર અભ્યાસક્રમને એકેડેમિક કાઉન્સિલ વતી કુલપતિશ્રીએ મંજૂર કરેલ હોવાથી શૈક્ષણિક વર્ષ જૂન-૨૦૦૭થી અમલ કરવા વિનંતી છે.

વધુમાં જણાવાવાનું કે જૂન-૨૦૦૭થી અમલમાં આવેલ એમ.એ. ભાગ-૧ના પેપર-૩માં અલંકારશાસ્ત્રના વિભાગ-૨ નાટ્યશાસ્ત્ર અધ્યાય-૧, ૨, ૬ (અધ્યાય-૬ અભિનવ ભારતી સહિત) ને પાઠ્યપુસ્તક તરીકે નિયત કરવામાં આવેલ છે. જે આ સાર્થે પરિશિષ્ટ-૨ તરીકે સામેલ છે. સદર અભ્યાસક્રમને એકેડેમિક કાઉન્સિલ વતી કુલપતિશ્રીએ મંજૂર કરેલ હોવાથી શૈક્ષણિક વર્ષ જૂન-૨૦૦૭થી અમલ કરવા વિનંતી છે.

સદર અભ્યાસક્રમની જાણ આપના સરેથી અધ્યાપકશ્રીને તથા વિદ્યાર્થીઓને કરવા વિનંતી છે.

(દિનંશ પટેલ)
નાયબ કુલસચિવ

નં.એકે/અ.સા/ ૩૬૭ /૨૦૦૭
હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી કાર્યાલય
પાટણ-૩૮૪૨૬૫
તા.૧૮/૧/૨૦૦૭

નકલ રવાના : જાણ સાર

૧. યુનિવર્સિટી સંલગ્ન વિનયન વિદ્યાશાખાની તમામ કોલેજોના આચાર્યશ્રીઓ તરફ જાણ તથા અમલ કરવા સારુ
૨. ડીનશ્રી, વિનયન વિદ્યાશાખા
૩. પરીક્ષા નિયામકશ્રી, પરીક્ષા વિભાગ, હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ તરફ જાણ તથા ધટતી કાર્યવાહી કરી લેવા સારુ
૪. ગ્રંથપાલશ્રી, શિવાભાઈ ઉમેદભાઈ પટેલ ગ્રંથાલય, હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ તરફ જાણ સારુ
૫. ડાયરેક્ટરશ્રી, કોમ્પ્યુટર સેન્ટર, હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ તરફ
- યુનિવર્સિટી વેબસાઈટ ઉપર મૂકી પ્રસિદ્ધ કરવા સારુ
૬. મહેકમ / પરિપત્ર ફાઈલ
૭. કુલપતિશ્રી / કુલસચિવશ્રીના અંગત સચિવ તરફ

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात युनिवर्सिटी, पाटण

संस्कृत

अ.म.अ.भाग-२

(जून २००७ थी अमलमां)

संस्कृत पेपर-५ (मुख्य अने गौण)

विभाग :- १ शिशुपालवधम् सर्ग - १,२ (माध)

विभाग :- २ उर्ध्वरितम् उच्छ्वास - १,२ (भाषात्मक)

विभाग :- १ शिशुपालवधम् सर्ग - १,२

युनिट : १ (अ) शिशुपालवध पर आधारित कोर्पण यार श्लोकोनो अनुवाद.

(आठ मांथी गमे ते यार)

(गुण : १६)

(ब) कोर्पण त्रण संदर्भ सलित समजावो.

(छ मांथी गमे त्रण)

(गुण : ०८)

युनिट : २ कोर्पण बे पर विवेचनात्मक नोध. (यार मांथी बे)

(गुण : १४)

युनिट : ३ शिशुपालवध पर आधारित जनरल प्रश्न अथवा जनरल प्रश्न.

(गुण : ११)

विभाग :- २ उर्ध्वरितम् उच्छ्वास - १,२

युनिट : ४ (अ) उर्ध्वरित पर आधारित कोर्पण बे गद्यपंजोनु अनुवाद.

(यार मांथी बे)

(गुण : १६)

(ब) कोर्पण त्रण संदर्भ सलित समजावो. (छ मांथी त्रण)

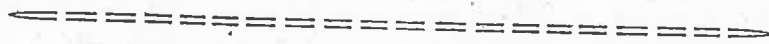
(गुण : ०८)

युनिट : ५ कोर्पण बे पर विवेचनात्मक नोध. (यार मांथी बे)

(गुण : १४)

युनिट : ६ उर्ध्वरित पर आधारित जनरल प्रश्न अथवा जनरल प्रश्न.

(गुण : ११)

હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ

સંસ્કૃત

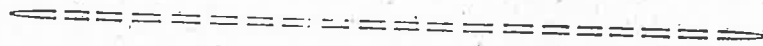
એમ.એ.ભાગ-૨

(જૂન ૨૦૦૭ થી અમલમાં)

સંસ્કૃત પેપર-૬

૧. ઋગ્વેદ મંડળ-૭ સૂક્ત ૧ થી ૨૫
૨. કઠોપનિષદ
૩. નિબંધ
૪. અપઠિત અનુવાદ

- યુનિટ : ૧ ઋગ્વેદ મંડળ-૭ ના ગમે તે ચાર મંત્રોનો આવશ્યક નોંધ સાથે અનુવાદ.
(આઠ માંથી ચાર) (ગુણ : ૧૬)
- યુનિટ : ૨ ઋગ્વેદ મંડળ-૭ ના આધારે જનરલ પ્રશ્ન.
અથવા
ઋગ્વેદ મંડળ-૭ ના આધારે બે વિષે વિસ્તૃત નોંધ.
(ચાર માંથી બે) (ગુણ : ૧૬)
- યુનિટ : ૩ " કઠોપનિષદ " ના ગમે તે ત્રણ મંત્રો નો આવશ્યક નોંધ સાથે અનુવાદ.
(સાત માંથી ત્રણ) (ગુણ : ૧૨)
- યુનિટ : ૪ કઠોપનિષદ ના આધારે જનરલ પ્રશ્ન.
અથવા
કઠોપનિષદના આધારે ગમે તે બે ટૂંક નોંધ.
(ચાર માંથી બે) (ગુણ : ૧૨)
- યુનિટ : ૫ કોઈ પણ એક વિષય પર સંસ્કૃતમાં આશરે વીસ પંક્તિનો નિબંધ.
(ચાર માંથી એક) (ગુણ : ૧૨)
- યુનિટ : ૬ ગમે તે બે પરિચ્છેદોનો ગુજરાતીમાંથી સંસ્કૃતમાં અનુવાદ.
(ચાર માંથી બે) (ગુણ : ૧૨)
- યુનિટ : ૭ વાચવા-મોખિક
ગદ્ય પઠન, પદ્ય પઠન, વ્યાવહારિક પ્રશ્નોત્તરી. (ગુણ : ૨૦)

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात युनिवर्सिटी, पाटण

संस्कृत

अ.म.अ.भाग-२

(जून २००७ थी अमलमां)

संस्कृत पेपर-७ (अलंकारशास्त्र)

विभाग :- १ नाट्यदर्पण - रामचंद्र - गुणचंद्र

विभाग :- २ काव्यालंकार - भाभळ

विभाग :- १ नाट्यदर्पण

युनिट : १ नाट्यदर्पणमांथी कोठपण यार कारिकाओनी समजूति.

(आठ मांथी यार)

(गुण : २०)

युनिट : २ नाट्यदर्पणमांथी विवेचनात्मक नोध कोठपण भे.

(यार मांथी भे)

(गुण : १६)

युनिट : ३ नाट्यदर्पणमांथी जनरल प्रश्न अथवा जनरल प्रश्न.

(गुण : १४)

विभाग :- २ काव्यालंकार

युनिट : ४ काव्यालंकारमांथी कोठपण यार कारिकाओनी समजूति.

(आठ मांथी यार)

(गुण : २०)

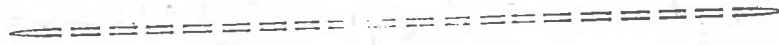
युनिट : ५ काव्यालंकारमांथी विवेचनात्मक नोध कोठपण भे.

(यार मांथी भे)

(गुण : १६)

युनिट : ६ काव्यालंकारमांथी जनरल प्रश्न अथवा जनरल प्रश्न

(गुण : १४)

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात युनिवर्सिटी, पाटણ

संस्कृत

अ.म.अ.भाग-२

(जून २००७ थी अमलमां)

संस्कृत पेपर-७ (पुराणशास्त्र)

(१) मत्स्यपुराणम् - नियत अध्यायो.

(अध्याय : १-१२, २३-२६, ४३-५०, ५३, १७५-२०४, २०८-२१४ = ६२ अध्याय)

युनिट : १	कोईपड़ा चार श्लोकोनी ससंदर्भ समजूति.	(आठ मांथी चार)	(गुण : २०)
युनिट : २	बे पर विवेचनात्मक नोंध.	(चार मांथी बे)	(गुण : १६)
युनिट : ३	बे पर विवेचनात्मक नोंध	(चार मांथी बे)	(गुण : १६)
युनिट : ४	पुराणो विषयक जनरल प्रश्न अथवा जनरल प्रश्न.		(गुण : १६)
युनिट : ५	मत्स्यपुराण विषयक जनरल प्रश्न अथवा जनरल प्रश्न.		(गुण : १६)
युनिट : ६	मत्स्यपुराण विषयक जनरल प्रश्न अथवा जनरल प्रश्न.		(गुण : १६)

हेमचंद्राचार्य उतरं गुजरात युनिवर्सिटी, पाटण

संस्कृत

अ.म.अ.भाग-२

(जून २००७ थी अमलमां)

संस्कृत पेपर-७ (जैन तत्वाविचार)

आ प्रश्नपत्र शीभववाना हेतुओ :

- जैनदर्शननो सामान्य परिचय देणववो. षट्द्रव्यो, नवतत्त्वो, कर्मसिद्धान्त, आत्मानुं स्वरूप, लोक-परलोक विचार, अनेकान्तवाद, स्याद्वाद, ज्ञान-प्रमाणा-नय आदि दार्शनिक सिद्धान्तो.
- आ प्रश्नपत्रमां जैन तत्वविचार संबंधी ज्ञाणकारी अने तत्त्वार्थसूत्र, स्याद्वादमंजरी, सन्मतितर्क, प्रमाणाभीमांसा, पंचास्तिकाय, प्रवचनसार, द्रव्यसंग्रह आदिमांथी बे ग्रंथो के तेनो अमुक भाग नियत करवो.

युनिट : १ षट्द्रव्योनुं विवेचन

(गुण : २०)

- ज्व, अज्व, (पुद्गल, धर्म, अधर्म, आकाश अने काण)
- आत्मा-स्वरूप, लक्षण तथा अस्तित्वनुं प्रमाणा
- आत्मानुं कर्तृत्व अने लोककर्तृत्व
- नव तत्वोनुं निरूपण

युनिट : २ जैन कर्मसिद्धान्तनो उद्भव अने विकास

(गुण : २०)

- कर्मना प्रकार अने तेनुं विवेचन
- यतुविधि बन्ध
- बन्धना हेतु
- निर्जरा
- मोक्ष मार्गनुं निरूपण

युनिट : ३ उस्तप्रत विज्ञान

(गुण : २०)

- लिपि परिचय
- उस्तप्रत वाचना, पाठ समीक्षा अने पाठ संग्राहन
- जैन उस्तप्रत भांडारो
- पाटणना उस्तप्रत भांडारोना परिचय

.....

(યુનિટ-૪,૫ નક્કી કરેલા તાલમાનના શંષ/શંષીનો અનુવાદ અને વિવેચન)

યુનિટ-૪

પ્રમાણ ભીમાંસુ - હેમચંદ્રાચાર્ય

યુનિટ-૫

તત્ત્વાર્થસૂત્ર - ઉમાસ્વાતિ, અધ્યાય ૧, ૨ અને ૫

૨૦

૨૦

સંદર્ભ ગ્રંથો :

(1)	જૈનદર્શન	-	શ્રી મુનિ ન્યાયવિજયજી
(2)	જૈનદર્શન	-	ડૉ. ચિત્રા શુક્લ
(3)	ભારતીય દર્શન (બીજી આવૃત્તિ)	-	સી. વી. રાવળ
(4)	જૈનદર્શન	-	બેચરવાસ જોશી
(5)	અવૈદિક દર્શનો	-	ડૉ. સી.વી. રાવલ
(6)	તત્ત્વાર્થસૂત્ર	-	સંપા. પંડિત સુખલાલજી
(7)	ગુજરાતમાં બ્રાહ્મીથી નાગરી સુધીનો લિપિપ્રકાર	-	ડૉ. પી. સી. પરીખ
(8)	પ્રાચીન જૈન લેખસંગ્રહભાગ. ૧.	-	મુનિ જિનાવિજયજી
(9)	અશોક અને એના અભિલેખો	-	ડૉ. હરિપ્રસાદ શાસ્ત્રી
(10)	આગમયુગ કા જૈનદર્શન	-	પંડિત શ્રી દલસુખભાઈ માલવણિયા
(11)	જૈનદર્શન	-	ડૉ. મોહનલાલ મહેતા
(12)	જૈનધર્મ	-	પં. કૈલાશચંદ્ર શાસ્ત્રી
(13)	જૈનદર્શન	-	મહેન્દ્રકુમાર શાસ્ત્રી
(14)	જૈન દર્શન કા આગમયુગ	-	પં. દલસુખ માલવણિયા
(15)	ભારતીય દર્શન	-	દત્ત ઓર ખેડગી
(16)	પ્રાચીન ભારતીય આગમયુગ કા આગમયુગ	-	ડૉ. વાસુદેવ ઉપાધ્યાય
(17)	અશોક કે અભિલેખ	-	રાજવહી માળડેય
(18)	Jain Philosophy	-	V.R. Gandhi
(19)	Karma Philosophy	-	V.R. Gandhi
(20)	Karma Philosophy in Jainism	-	Chandra Shekhar Vijayji
(21)	The Central Philosophy of Jainism (Anekantvada)	-	Bimala Krishna Matilal
(22)	Literature and Philosophy of Jains	-	Dr. A. N. Upadhya
(23)	Historical Inscriptions of Gujarat	-	G.V. Acharya
(24)	Jain Inscription of Rajasthan	-	Ram Vallabh Somani
(25)	Jain Image Inscriptions of Ahmedabad	-	Dr. P.C. Parikh & Dr. Bharti Shelat
(26)	Jain Grantha Bhandars in Rajasthan	-	Dr. Kasturechand Kasliwal
(27)	Old Brahmi Inscriptions of Vidhyagiri	-	B.M. Barua

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात युनिवर्सिटी, पाटण

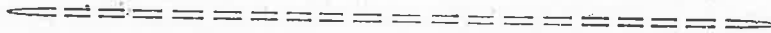
संस्कृत

अ.म.अ.भाग-२

(जून २००७ थी अमलमां)

संस्कृत पेपर-८ (अन्टायर)

विभाग :- १ कौटिल्य अर्थशास्त्र, अधिकरण -१,२	गुण : ४०
विभाग :- २ भाषाविज्ञान	गुण : ४०
विभाग :- ३ संस्कृतमां लेखित प्रश्नोत्तर.	गुण : २०
युनिट : १ (अ) कौटिल्य अर्थशास्त्र, अधिकरण-१ आधारित गमे ते बे समजावो. (चार मांथी बे)	(गुण : १०)
(ब) कौटिल्य अर्थशास्त्र, अधिकरण-२ आधारित गमे ते बे समजावो. (चार मांथी बे)	(गुण : १०)
युनिट : २ कौटिल्य अर्थशास्त्र, अधिकरण-१,२ ना आधारे जनरल प्रश्न अथवा ट्रंकनॉथ गमे ते बे (चार मांथी बे)	(गुण : २०)
युनिट : ३ भाषाविज्ञानना आधारे जनरल प्रश्न अथवा जनरल प्रश्न. —	(गुण : २०)
युनिट : ४ भाषाविज्ञानना आधारे गमे ते बे ट्रंकनॉथ (चार मांथी बे)	(गुण : २०)
युनिट : ५ संस्कृत भाषाना लेखित प्रश्नोना संस्कृतमां उत्तर आपवा (एक प्रश्नो मांथी २०)	(गुण : २०)

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात युनिवर्सिटी, पाटણ

संस्कृत

अ.म.अ.भाग-२ (अंक)

(जून २००७ थी अमलमां)

संस्कृत पेपर-३ (अलंकार शास्त्र)

नोंध:- सुधरेला पाठ्यपुस्तक सलितनो अल्यासकम आ प्रमाणो छे:

विभाग :- १ धन्यालोक (सूणमात्र) - आनंदवर्धन

विभाग :- २ नाट्यशास्त्र अध्याय-१, २, ६

(अध्याय - ६ अभिनव भारती त्रुहित)

विभाग :- १ धन्यालोक

युनिट : १ धन्यालोक आधारित कोरुपण यार (कारिकाओ) सविस्तर समजावो.

(आठ मांथी यार)

(गुण : २०)

युनिट : २ धन्यालोक आधारित विवेचनात्मक नोंध.

(चार मांथी ओ)

(गुण : १६)

युनिट : ३ धन्यालोक आधारित जनरल प्रश्न अथवा जनरल प्रश्न.

(गुण : १४)

विभाग :- २ नाट्याशास्त्र-१, २, ६

युनिट : ४ नाट्याशास्त्र-१, २, ६ आधारित कोरुपण यार कारिकाओ / वृत्ति सविस्तर समजावो.

(आठ मांथी यार)

(गुण : २०)

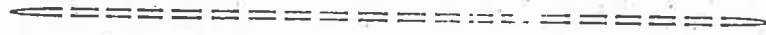
युनिट : ५ नाट्याशास्त्र आधारित विवेचनात्मक नोंध कोरुपण ओ.

(चार मांथी ओ)

(गुण : १६)

युनिट: ६ नाट्याशास्त्र आधारित जनरल प्रश्न अथवा जनरल प्रश्न.

(गुण : १४)

હે મયંદ્વાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ

પરિપત્ર ક્રમાંક ન./ ૧૧૬ / ૨૦૦૭

વિષય :- :-સંસ્કૃત વિષયમાં એમ.એ. કક્ષાએ અભ્યાસક્રમ અંગે,

આ યુનિવર્સિટી ની સંલગ્ન આર્ટસ વિદ્યાશાખાની કોલેજના આચાર્યશ્રીઓ તથા સંસ્કૃત વિભાગના વડાશ્રી ને જણાવવાનું કે સંસ્કૃત વિષયમાં એમ.એ ભાગ ૨ ના નવિન અભ્યાસક્રમ જૂન ૨૦૦૭ થી અમલમાં આવેલ છે. તેમાં પેપર ૭ ના (વેદાન્તશાસ્ત્ર) વૈકલ્પિક અભ્યાસક્રમ નું પરિશિષ્ટ તરીકે સામેલ છે. સદર બાબત એકેડેમિક કાઉન્સિલ વતી કુલપતિશ્રીએ મંજૂર કરેલ હોવાથી ચાલુ શૈક્ષણિક વર્ષ જૂન ૨૦૦૭ થી અમલ કરવા સંબંધિતને જાણ કરવામાં આવે છે.

સદર અભ્યાસક્રમની જાણ આપના સ્તરેથી અધ્યાપકશ્રીઓ તથા વિદ્યાર્થીઓને કરવા વિનંતી છે.

કુલસચિવ વતી

ન. /અ.સ. / ૧૧૬ / ૨૦૦૭
યુનિવર્સિટી રોડ, પો.બો.ન. ૨૧,
યુનિવર્સિટી કેમ્પસ,
પાટણ- ૩૮૪૨૬૫
તારીખ :- ૧/૯/૨૦૦૭

નકલ રવાના :

૧. સંલગ્ન આર્ટસ વિદ્યાશાખાની કોલેજના આચાર્યશ્રી અને સંસ્કૃત વિભાગના વડાશ્રી
૨. પરીક્ષા નિયામકશ્રી, હે.મ. ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ (પાંચ નકલ)
૩. ગ્રંથપાલશ્રી, ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ
૪. ડાયરેક્ટરશ્રી, કોમ્પ્યુટર વેબસાઈટ પર લેવા સારુ
૫. કુલપતિશ્રી/કુલસચિવશ્રી

હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ.

સંસ્કૃત

એમ.એ. ભાગ-૨

(જૂન ૨૦૦૭ થી અમલમાં)

સંસ્કૃત પેપર- ૭ (વેદાન્તશાસ્ત્ર)

(૧) શ્રીભાષ્ય-રામાનુજચાર્ય (૧-૧-૧)

(૨) આણુભાષ્ય- વલ્લભાચાર્ય (અધ્યાય-૧, ૨)

વિભાગ-૧ શ્રીભાષ્ય- રામાનુજચાર્ય (૧-૧-૧)

યુનિટ:-૧

અનુવાદ સહિત સમજૂતિ (ચારમાંથી બે)

(કુલ ગુણ: ૧૮)

યુનિટ:-૨

(અ) વાક્ય સમજૂતિ (ચારમાંથી બે)

(કુલ ગુણ: ૧૦)

(બ) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી ગમે તે એક)

(કુલ ગુણ: ૦૮)

૩યુનિટ:-૩

વિસ્તૃત પ્રશ્ન (બે માંથી કોઈ પણ એક)

(કુલ ગુણ: ૧૪)

વિભાગ-૨ આણુભાષ્ય- વલ્લભાચાર્ય (અધ્યાય-૧, ૨)

યુનિટ:-૪

અનુવાદ સહિત સમજૂતિ (ચારમાંથી બે)

(કુલ ગુણ: ૧૮)

યુનિટ:-૫

(અ) સૂત્ર સમજૂતિ (ચારમાંથી બે)

(કુલ ગુણ: ૧૦)

(બ) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી ગમે તે એક)

(કુલ ગુણ: ૦૮)

યુનિટ:-૬

વિસ્તૃત પ્રશ્ન (બે માંથી કોઈ પણ એક)

(કુલ ગુણ: ૧૪)